

Milka Caltanella

ZASTUPLJENOST KINEZILOŠKIH AKTIVNOSTI UNUTAR DJELOVANJA UDRUGE DJECE S POTEŠKOĆAMA U RAZVOJU: ANALIZA SLUČAJA – UDRUGA „SRCE“ SVETI IVAN ZELINA

1. UVOD

Invaliditet ima različite uzroke, a posljedice se protežu kroz socijalne, zdravstvene, psihološke pa i ekonomske komponente. Prema izvješću o osobama s invaliditetom u RH, HZJZ prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika u Republici Hrvatskoj 2012. godine bila je 12.1%, a na 100 stanovnika u dobi od 0 do 19 godina je 4.4%. Posljednjih godina, bilježi se veći interes za osobe s invaliditetom na društvenoj razini, a za njim polako kaska i formalna podrška. Kako bi se potaknulo ostvarenje prava, zadovoljavanje interesa i potencijala djece s poteškoćama u razvoju, pojavljuju se mnoge udruge koje preuzimaju na sebe ulogu posrednika između vladinih i nevladinih organizacija. Istraživanja su pokazala da se bavljenje sportom pozitivno odražava na kvalitetu života osoba s invaliditetom (Petrinović Zekan, 2009), a udruge osoba s invaliditetom bitna su podrška i sredstvo za postizanje takvih ciljeva, što se posebno odnosi na manje, ruralne sredine.

2. PROBLEM I CILJ ISTRAŽIVANJA

Problem kojim se bavi ovo istraživanje jest mala uključenost djece s poteškoćama u razvoju u kineziološke aktivnosti te manja razina tjelesne aktivnosti općenito (Phillips AC, 2011). Iz tih razloga, cilj je ovog istraživanja analizirati slučaj jedne udruge djece s poteškoćama u razvoju te utvrditi zastupljenost kinezioloških aktivnosti unutar njezinog djelovanja.

3. METODE

3.1. Uzorak ispitanika

Ovaj prikaz slučaja kao jedinog sudionika ima Udrugu „SRCE“ iz Svetog Ivana Zeline (osnovanu 2005. godine) i program „Klub Srce“ kao podsudionika. Udruga okuplja djecu s različitim vrstama teškoća u razvoju i invaliditeta, kao što su: teškoće u učenju, mentalne smetnje, cerebralna paraliza, Down sindrom, teškoće sluha, teškoće vida, poremećaji u ponašanju itd.

Udruga „SRCE“ ima 26 zaposlenih, od kojih je 8 pomoćnika u nastavi, 3 pomoćnika u vrtiću te 2 osobna asistenta. Program „Klub Srce“ (financiran od strane Ministarstva socijalne politike i mladih) okuplja punoljetne osobe s invaliditetom na poludnevnom boravku.

3.2. Uzorak varijabli

Podaci su dobiveni analizom godišnjih izvještaja rada udruge i polustrukturiranim intervjuom s djelatnicima te polustrukturiranim telefonskim intervjuom s pomoćnicima u nastavi. Polustrukturirani intervju omogućio je da se držimo određenih pitanja kako bi zadržali pažnju na istraživačkom pitanju (Gilham, 2005) Analizom godišnjih izvještaja dobili smo podatke o količini i vrsti provedenih aktivnosti koji su prikazani u tablicama. Za obavljene intervjuove, prvo su napravljeni transkripti iz kojih su se, nakon nekoliko puta čitanja, izvlačile riječi ili dijelovi rečenica koje su se grupirale u kategorije: vrsta poteškoće, razred, sudjeluje u nastavi TZK, ne sudjeluje u nastavi TZK, sudjeluje u sportskim izvannastavnim aktivnostima. Zatim su se određivale frekvencije unutar pojedine od njih.

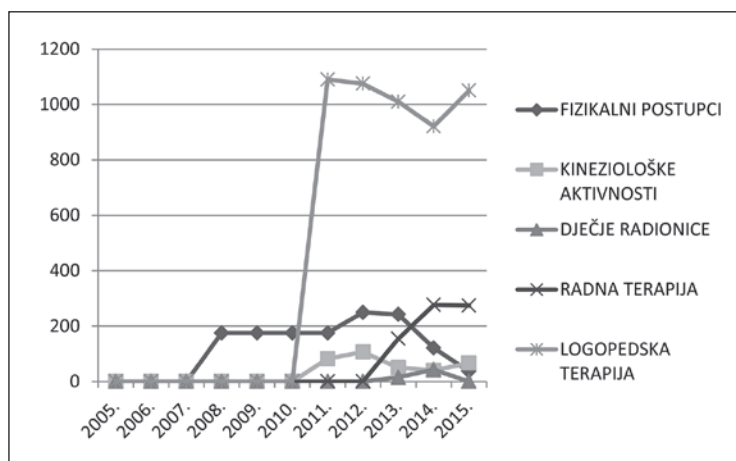
3.3. Metode obrade podataka

Dobiveni podaci, obrađeni su u programu Excel i prikazani su u tablicama, grafovima i slikovnim prikazima.

4. REZULTATI I RASPRAVA

Iz podataka dobivenih intervjuom administrativno-financijske suradnice Nikoline Sičaja i Marije Dugac, univ.bacc.act.soc. (obje zaposlene u Udruzi „SRCE“), saznajemo da je udruga djelovala već od samog osnutka, ali nije vođena evidencija provedenih aktivnosti. Prve aktivnosti provodili su uglavnom volonteri. Do 2012. godine, Udruga nema svoj prostor pa tako radi u prostorima OŠ Dragutina Domjanića u Sv Ivanu Zelini jednom, a kasnije 2 puta tjedno. Početkom 2007. iznajmljuje prostor veličine 70m² u društvenom domu Donja Topličica i provodi aktivnosti kreativno-edukacijskih radionica. Donacijom „Zagrebačkog holdinga“ 2008. godine, Udruzi je omogućen prijevoz članova kombi vozilom s prilagođenom rampom što je pridonijelo povećanju broja članova. Programi i projekti koje provodi Udruga financiraju se uz pomoć Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, IPA-e (Instrument for Pre-Accession Assistance), Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, donacijama Zagrebačke županije i Grada Sv. Ivan Zeline, donacijama građana, obrtnika i humanitarnim akcijama.

S obzirom da nema evidencije broja provedenih aktivnosti za godinu 2005., 2006. i 2007. grafički prikaz (Graf 1) ne prikazuje realno stanje za te godine. Evidencija

Graf 1. Zastupljenost pojedinih aktivnosti udruge „Srce“ kroz 11 godina djelovanja

zabilježenih provedenih fizikalnih postupaka za godinu 2008., 2009., 2010. i 2011. bilježi okvirne satnice provedenih fizikalnih postupaka od 150 do 200 sati. Radi boljeg prikaza, unesene su srednje vrijednosti u iznosu od 175 sati po godini. Provedene kineziološke aktivnosti u 2011. i 2012. godini, vodila su dva kineziologa – volontera, a na raspolaganju je bila i sportska dvorana. Zbog toga se pad u satnici kinezioloških aktivnosti narednih godina može objasniti manjkom profesionalne podrške i raspoloživog prostora.

Kineziološke aktivnosti grupirane su u tri skupine: terapijsko jahanje, plivanje (škola plivanja i primjena Halliwick metode) i sportske radionice. Sportske radionice obuhvaćaju: pješačenje, kuglanje, pikado, grupne programe uz glazbu te individualne kineziterapijske postupke. Zbog načina vođenja evidencije, nije bilo moguće detaljnije analizirati njihovu zastupljenost unutar skupine. Slika 1 prikazuje ukupnu zastupljenost plivanja, jahanja i sportskih radionica od početka njihovog organiziranja.

Sportske radionice provode kineziolozi – volonteri u skladu sa svojim slobodnim vremenom. Ukoliko kineziolog nije u mogućnosti provesti radionicu, umjesto njih radionicu

Slika 1. Zastupljenost određenih skupina kinezioloških aktivnosti

provodi fizioterapeut zaposlen u Udruzi. Plivanje uglavnom provodi instruktor plivanja po Halliwick metodi kao vanjski suradnik, uz pomoć volontera te kineziolog – volonter. Jahanje se provodilo besplatno za članove „Kluba Srce“ u suradnji s udrugom za terapijsko i rekreacijsko jahanje „Nada – Vrbovec“.

S obzirom da je Udruga „SRCE“ provoditelj projekta „Podrška u zajednici“ uz partnerstvo Centra za socijalnu skrb Sv. Ivan Zelina, DV Proljeće, DV Tintilinić, OŠ Dragutina Domjanića, OŠ Ksavera Šandora Đalskog, OŠ Bedenica i SŠ Dragutina Stražimira proveden je telefonski intervju s pomoćnicima u nastavi i pomoćnicima u vrtiću u tekućoj školskoj godini. Dobiveni su podaci o sudjelovanju djece u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture te njihovom sudjelovanju u drugim izvannastavnim sportskim aktivnostima. Rezultati su prikazani u tablicama 1 i 2. Osim brojevnih podataka, bitna je i dobivena informacija da je sudjelovanje djece u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture te u programima univerzalne sportske škole postignuto upravo zbog prisutnosti pomoćnika u nastavi. Nažalost, samo dva učenika sudjeluju u programu univerzalne sportske škole. Od toga, jedan zahvaljujući volonterstvu pomoćnika u nastavi.

Tablica 1. Uključenost učenika s poteškoćama u razvoju u nastavu TZK-a

VRSTA POTEŠKOĆE	RAZRED	TZK	SPORTSKE AKTIVNOSTI IZVAN NASTAVE SATI TJEDNO
Intelektualne poteškoće	5.	DA	0
Cerebralna paraliza	2.	DA	0
Intelektualne poteškoće	4.	DA	1
Poteškoće pri učenju	3.	DA	0
Intelektualne poteškoće	3.	DA	0
Epilepsija	5.	DA	0
Poteškoće pri učenju	4.	DA	0

Tablica 2. Uključenost djece s poteškoćama u razvoju u kineziološke aktivnosti u dječjem vrtiću

VRSTA POTEŠKOĆE	TZK	DRUGE SPORTSKE AKTIVNOSTI SATI TJEDNO
Autizam	DA	0
ADHD	DA	0
Autizam	DA	0
Autizam	NE	0
ADHD	DA	0

5. ZAKLJUČAK

Udruga „SRCE“ jedina je udruga na području grada Sv. Ivan Zelina i okolnih naselja te općine Bedenica koja se bavi promicanjem i zaštitom prava djece s teškoćama u razvoju, a svojim djelovanjem predstavlja podršku u razvijanju pozitivnih stavova o tjelesnom vježbanju. Manje sredine, koje nemaju jednostavnu dostupnost organiziranim aktivnostima za osobe s invaliditetom, ovise o programima i aktivnostima lokalnih udruga koje se financiraju putem natječaja i potpore Ministarstva socijalne politike i mladih te Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Ovim istraživanjem, dobiveni su rezultati koji prikazuju višegodišnji tijek i razvoj kinezioloških aktivnosti unutar udruge, što pokazuje važnost postojanja i djelovanja takvih organizacija. Posebno važna informacija jest da udruga nema zaposlenih kineziologa već se oslanja isključivo na kineziologe-volontere. Takvi podaci zahtijevaju veći angažman kineziologa u smislu postavljanja projekata i promoviranja vlastite kompetentnosti na području sportskih, edukacijskih, ali i rehabilitacijskih aktivnosti.

6. LITERATURA

1. Gillham B. Research Interviewing: The range of techniques. Open University Press, Maidenhead, 2005.
2. <http://www.udruga-srce-zelina.hr/hr/info/udruga/o-nama>
3. HZJZ: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj [internet]. Hrvatski zavod za javno zdravstvo; 2014 [citirano 2016 mar 29]. Dostupno na: http://hupt.hr/wp-content/uploads/edokumenti/HZJZ_Izvjesce_o_osobama_s_invaliditetom_2013.pdf
4. Petrinović Zekan, L. (2009). Povezanost tjelesne aktivnosti s kvalitetom života osoba s invaliditetom. Doktorska disertacija. Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
5. Phillips AC, Holland AJ (2011) Assessment of Objectively Measured Physical Activity Levels in Individuals with Intellectual Disabilities with and without Down's Syndrome. PLoS ONE 6(12): e28618. doi:10.1371/journal.pone.0028618